

Sygn. akt IV CSK 559/16

POSTANOWIENIE

Dnia 8 maja 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Władysław Pawlak

w sprawie z wniosku R. W.

przy uczestnictwie S. C., W. D., S. D., M. K., P. K., X. K., T. W., J. W., R. B. , B. B.,
S.N., J. W., I. S., W. K., H. B. i M. B.

o ustanowienie służebności drogi koniecznej,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 8 maja 2017 r.,

na skutek skargi kasacyjnej uczestniczki postępowania W. K.

od postanowienia Sądu Okręgowego w L.

z dnia 23 grudnia 2015 r., sygn. akt II Ca (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną uczestniczki W. K. od postanowienia Sądu Okręgowego w L. z dnia 23 grudnia 2015 r., sygn. akt II Ca [...] Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Zatem nie w każdej sprawie, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia. W judykaturze Sądu Najwyższego, odwołującej się do orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu, jeszcze w okresie obowiązywania kasacji zostało utrwalone stanowisko, że ograniczenie dostępności i dopuszczalności kasacji nie jest sprzeczne z Konstytucją RP, ani z wiążącymi Polskę postanowieniami konwencji międzynarodowych (por. uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 17 stycznia 2001 r., III CZP 49/00, OSNC 2001, nr 4, poz. 53).

Podstawowym celem postępowania kasacyjnego jest ochrona interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni oraz wkład Sądu Najwyższego w rozwój prawa i jurysprudence (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000, nr 7-8, poz. 147).

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca oparła na przesłankach uregulowanych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c. Przesłanki te jednak nie zachodzą w tej sprawie.

Według ugruntowanego orzecznictwa Sądu Najwyższego, przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na

przesłankę istotnego zagadnienia polega na sformułowaniu tego zagadnienia i wskazaniu argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Musi przy tym chodzić o zagadnienie nowe, dotychczas nierozpatrywane w judykaturze, które zarazem ma znaczenie dla rozpoznania wniesionej skargi kasacyjnej oraz innych podobnych spraw (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11, z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151, z dnia 21 czerwca 2016 r., V CSK 21/16, nie publ., z dnia 15 czerwca 2016 r., V CSK 4/16, nie publ.).

Skarżąca poza powołaniem art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. nie wskazała istotnego zagadnienia prawnego, które występowałoby w sprawie, ani też nie uzasadniła tej podstawy przyjęcia skargi kasacyjnej.

Przewidziana w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. oczywista zasadność skargi kasacyjnej zachodzi wówczas, gdy z jej treści, bez potrzeby głębszej analizy oraz szczegółowych rozważań, wynika, że przytoczone podstawy kasacyjne uzasadniają uwzględnienie skargi. W wypadku, gdy strona skarżąca twierdzi, że jej skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, powinna przedstawić argumentację prawną, wyjaśniającą w czym ta oczywistość się wyraża oraz uzasadnić to twierdzenie. Powinna w związku z tym wykazać kwalifikowaną postać naruszenia prawa materialnego i procesowego, polegającą na jego oczywistości *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49, z dnia 14 lipca 2005 r., III CZ 61/05, OSNC 2006, nr 4, poz. 75, z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, nie publ., z dnia 29 kwietnia 2015 r., II CSK 589/14, nie publ.). Przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 października 2015 r., IV CSK 189/15 nie publ. i przywołane tam orzecznictwo).

Oczywistą zasadność skargi kasacyjnej, skarżąca upatruje w naruszeniu przez Sąd Okręgowy art. 145 § 2 i 3 k.c. wskutek nie uwzględnienia proponowanego przez nią innego przebiegu służebności drogi koniecznej, jak również z powodu

braku rozważenia zgodności przebiegu drogi koniecznej z przepisami prawa budowlanego w ramach kryterium interesu społeczno-gospodarczego i obciążenia gruntów sąsiednich, mimo że winno nastąpić porównanie stopnia uciążliwości przebiegu drogi koniecznej przez działkę zabudowaną budynkiem mieszkalnym z przebiegiem tejże drogi przez działkę wykorzystywaną do prowadzenia działalności gospodarczej. Ponadto, skarżąca oczywistą zasadność skargi kasacyjnej wiąże z naruszeniem art. 382 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. i art. 13 § 2 k.p.c. z uwagi na niekompletnie sporządzone przez Sąd drugiej instancji uzasadnienie zaskarżonego postanowienia, w zakresie rozpoznania zarzutów apelacyjnych dotyczących oddalenia przez Sąd Rejonowy wniosków dowodowych skarżącej z zeznań świadków, zmierzających do wykazania i udowodnienia istotnych dla postępowania okoliczności, których przeprowadzenie pozwoliłoby zakwestionować ustalenia Sądu, przyjęte na podstawie zeznań pozostałych uczestników oraz wnioskodawczyni.

Naruszenie przez sąd drugiej instancji art. 328 § 2 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. może wyjątkowo stanowić usprawiedliwioną podstawę kasacyjną wtedy, gdy skutek uchybienia wymaganiom stawianym uzasadnieniu, zaskarżone orzeczenie nie poddaje się kontroli kasacyjnej (zob. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 7 października 2005 r., IV CK 122/05 nie publ., z dnia 28 listopada 2007 r., V CSK 288/07, nie publ, z dnia 21 lutego 2008 r., III CSK 264/07, OSNC-ZD 2008 Nr D, poz. 118).

Wbrew stanowisku skarżącej, Sąd Okręgowy odniósł się do podniesionego w apelacji zarzutu pominięcia zgłoszonych przez uczestniczkę wniosków dowodowych z osobowych źródeł, dzieląc w tej materii stanowisko Sądu Rejonowego zawarte w pisemnych motywach rozstrzygnięcia.

Niezależnie od tego skarżąca nie wykazuje, że naruszenie wskazanych przepisów prawa procesowego mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy jak tego wymaga przepis art. 398³§ 1 pkt 2 k.p.c. Poprzez wnioskowane dowody z zeznań świadków (k. 1017 i 1018), uczestniczka zmierzała do wykazania, że wnioskodawczyni i jej poprzednicy prawni w przeszłości korzystali także z dojazdu do drogi publicznej przez działki nr [X] i [Z] od strony działki nr [Y], oraz że w ramach inwestycji publicznej planowane jest wykonanie drogi

gminnej zgodnie z ustaleniami nowego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Wariant drogi koniecznej przez działkę nr [X] przy granicy z działką nr [Y] nie był brany pod uwagę, ze względu na usytuowanie na działce nr [X] budynków (k. 745). Natomiast same plany wykonania drogi gminnej nie są wystarczającą podstawą do rozważania innych wariantów drogi koniecznej, skoro z ustaleń faktycznych nie wynika, aby planowana droga gminna została zrealizowana.

Sądy obu instancji w sposób wszechstronny, z uwzględnieniem przesłanek z art. 143 § 2 i 3 k.c. oceniały możliwe warianty ustanowienia drogi koniecznej, w tym odnośnie do wariantu przebiegu służebności przez nieruchomości, na której prowadzona jest działalność gospodarcza, co znalazło odzwierciedlenie w pisemnych motywach rozstrzygnięć. W świetle poczynionych ustaleń faktycznych, w kontekście zastosowania wskazanych w skardze kasacyjnej przepisów prawa materialnego, brak podstaw do przyjęcia, że skarga kasacyjna uczestniczki jest oczywiście zasadna w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Skarżąca nie konkretyzuje przepisów prawa budowlanego, które stanowiłyby przeszkodę ustanowienia drogi koniecznej po jej nieruchomości, a jedynie powołuje się na niekorzystne usytuowanie drogi służebnej w stosunku do budynku. § 12 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (j. t. Dz. U. z 2015, poz. 1422) określa odległość budynku od granicy z sąsiednią działką budowlaną, a zatem nie odnosi się do pasa drogi koniecznej. Definicje obiektu budowlanego, budynku oraz budowli, które to definicje nie obejmują drogi koniecznej są zawarte w art. 3 pkt 1,2,3 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo budowlane (j. t. Dz. U. z 2016, poz. 290, ze zm.).

Z tych względów Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.

jw

l.n